



Gjennomgang av skilt for hjortevilt 2016

Statens vegvesen Region midt

STATENS VEGVESENS RAPPORTER

Nr. 639



Tittel

Gjennomgang av skilt for hjortevilt 2016

Undertittel

Statens vegvesen Region midt

Forfatter

Ola Stranden Andersen og Ingvild Ytterhaug

Avdeling

Veg- og transportavdelingen

Seksjon

Trafikksikkerhet, miljø og forvaltningsseksjonen

Prosjektnummer**Rapportnummer**

Nr. 639

Prosjektleder

Elisabeth Strandbråten Rødland

Godkjent av

Elisabeth Strandbråten Rødland

Emneord

Vilt, trafikksikkerhet, skilt, miljø

Sammendrag

Denne rapporten oppsummerer kartlegging-sarbeidet gjennomført av sommerstudentene Ola Stranden Andersen og Ingvild Ytterhaug sommeren 2016. De har gått gjennom samtlige skilt for elg, hjort og reinsdyr på riks- europa- og fylkesveger i Region midt.

Title

Evaluation of moose, deer and reindeer warning signs 2016

Subtitle

Norwegian Public Roads Administration
Central Region

Author

Ola Stranden Andersen and Ingvild Ytterhaug

Department

Roads and Transport Division

Section

Traffic Safety, Environment and Traffic Management

Project number**Report number**

No. 639

Project manager

Elisabeth Strandbråten Rødland

Approved by

Elisabeth Strandbråten Rødland

Key words

Wildlife, traffic safety, signs, environment

Summary

This report summarizes the survey completed by summer students Ola Stranden Andersen and Ingvild Ytterhaug in 2016. They have evaluated all warning signs for elk, deer and reindeer along national, European and county roads in the NPRA Central Region.

Gjennomgang av skilt for hjortevilt i Statens vegvesen Region midt

Rapport, 12.08.2016

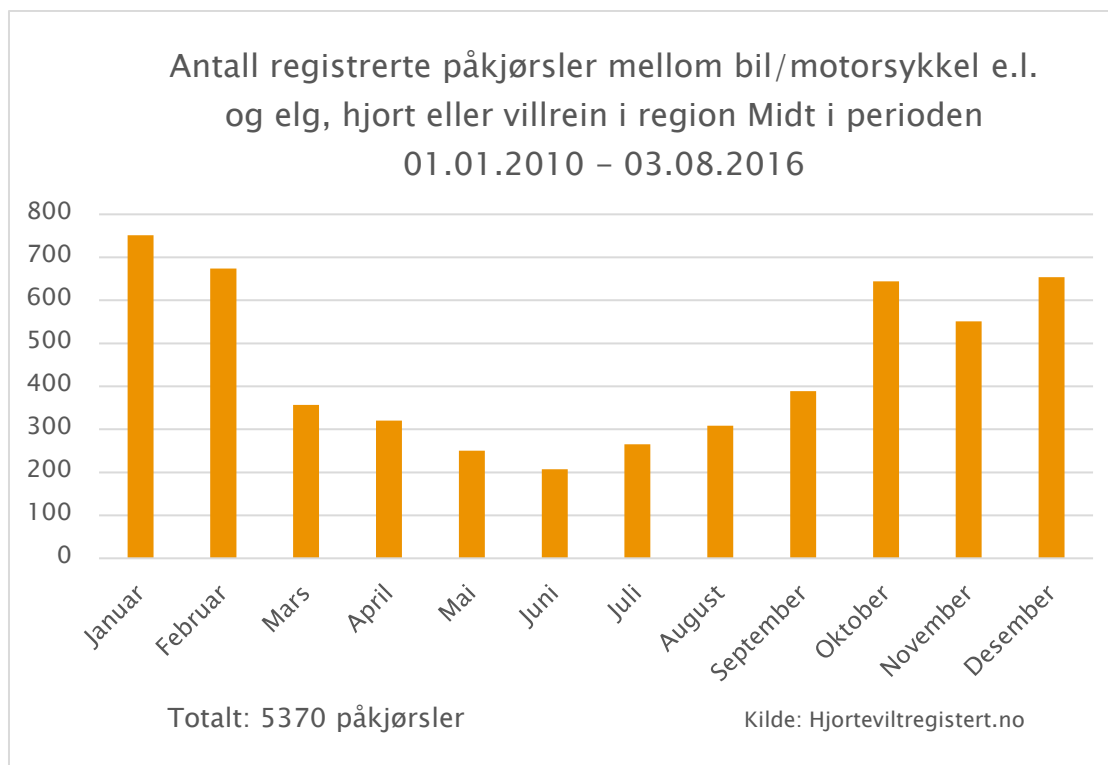
Av Ola Stranden Andersen og Ingvild Ytterhaug

Innhold

1. Bakgrunn	3
1.2 Organisering	4
2. Metode for kartleggingen:.....	4
2.1 Fremgangsmåte:	6
3. Resultater:.....	7
3.1 Registrerte og ikke-registrerte skilt i NVDB:.....	7
3.2 Strekninger med lav, moderat eller høy fare for viltpåkjørsler	8
3.5 Skilt med tilleggsinformasjon under fareskiltet(underskilt):	9
4. Drøfting:	9
4.1 Viltskilt.....	9
4.2 Underskilt:	10
4.3 Kartleggingsarbeidet	11
5. Referanser.....	14

1. Bakgrunn

Siden 2010 har det skjedd over 5300 påkjørsler mellom bil/motorsykel og elg, hjort eller villrein i region Midt-Norge. Statistikk fra hjorteviltregisteret viser at det er flest ulykker mellom oktober og februar.



Figur 1: Antall påkjørsler med elg, hjort eller villrein i Region midt mellom 01.01.2010 og 03.08.2016, Hjorteviltregisteret

På europa-, riks- og fylkesvegene i regionen er det i dag registrert tilsammen 864 viltfareskilt. Det er blitt gjennomført en kartlegging av viltpåkjørsler i Region midt, som innebærer fylkene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. I henhold til Håndbok N300 (Trafikkskilt 2012) «har fareskilt som står i vegbanen hele året, liten trafiksikkerhetsvirkning. Siden vilttrekk endrer seg over tid, skal skiltene tas ned når faren er liten eller moderat. Viltskiltingen bør derfor gjennomgås i samarbeid med lokale viltmyndigheter hvert 5. år». Denne kartleggingen vil være et ledd i denne 5-årige prosessen, hvor resultatene herfra vil bli bruk videre i samråd med skiltmyndighet og viltmyndigheter.

Hjorteskiltene innebærer hhv. Elg (146.1), Rein (146.2) og Hjort (146.3),



Elg 146.1



Villrein 146.2



Hjort 146.3

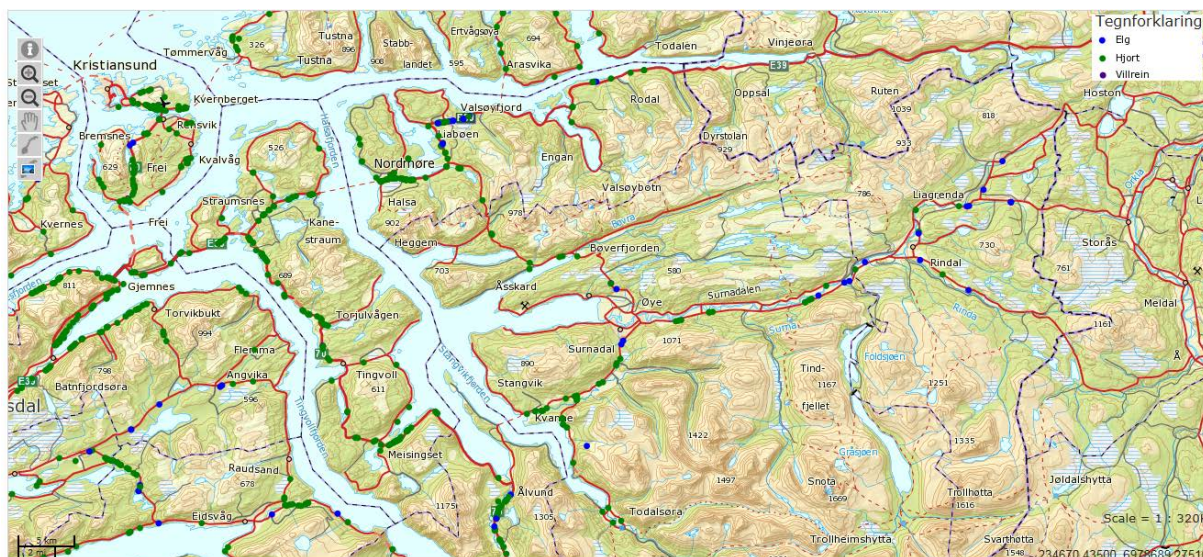
Bakgrunnen for kartleggingen var mistanke om feil og mangler ved skiltingen, da det er svært lenge siden skiltingen har vært gjennomgått. I denne kartleggingen er plasseringen av hjorteskiert evaluert i forhold til registrerte kollisjoner mellom kjøretøy (bil og motorsykkel e.l.) og viltedyr.

1.2 Organisering

I oppdrag fra miljøkoordinator i Region midt, Elisabeth Strandbråten Rødland, ble det opprettet en arbeidsgruppe bestående av Ola Stranden Andersen og Ingvild Ytterhaug. Begge er studenter og er sommeransatte i Veg- og transportavdelingen, seksjon for Trafikksikkerhet, miljø og forvaltning. Kartlegging og evalueringen strekte seg over en tidsperiode fra 06.06.2016 til 12.08.2016.

2. Metode for kartleggingen:

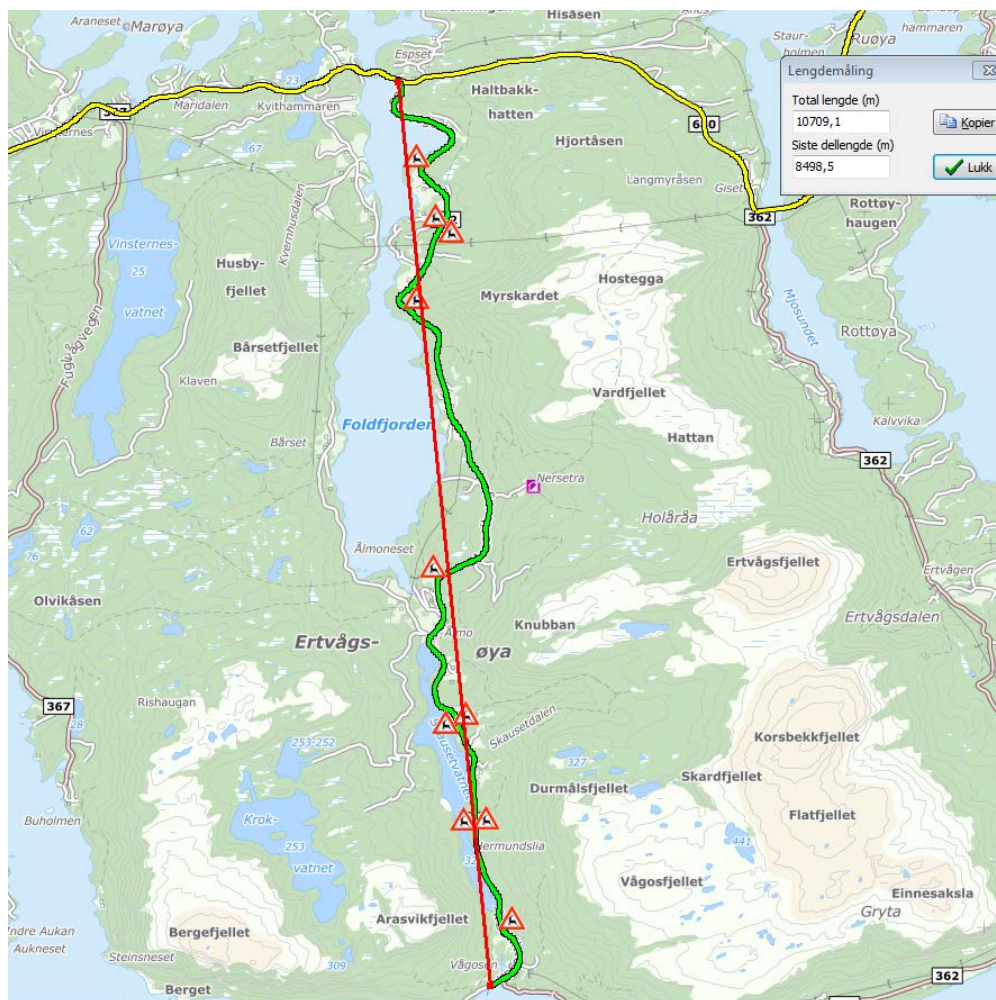
I Hjorteviltregisteret, som er drevet av Naturdata på oppdrag fra Miljødirektoratet, finner vi informasjon om alle registrerte fallvilt i landet. I den åpne innsynsløsningen kan vi filtrere ut relevante tidsperioder, områder, viltart og årsak for påkjørsel. I denne kartleggingen ble perioden fra 01.01.2010 til dags dato brukt. Årsaken til at startdato var satt til 01.01.2010 var at i årene før dette var hjorteviltregisteret basert på frivillige innmeldinger, og dermed vil ikke dataene alltid være korrekt sammenlignet med det reelle antallet påkjørsler. I valget av arter huket vi av for elg, hjort og villrein da det er disse skiltene vi ønsker å evaluere. Årsak for fallvilt filtrerer vi til å være påkjørt av bil og motorsykkel e. l. På denne måten får vi en oversikt over alle registrerte påkjørsler mellom bil/motorsykkel og vilt (elg, hjort og rein) siden 2010, i de områdene vi ønsker å evaluere skiltingen på.



Figur 2: Kartet viser et utsnitt av påkjørsler mellom elg, hjort og villrein på Nordmøre mellom 01.01.10 og i dag (egen skjermdump).

I Nasjonal Vegdatabank (NVDB) finnes stedfestet datainformasjon om alle registrerte hjorteskiert i landet. Alle skiltene er gitt en vegreferanse vi finner som:

Fylke → Vegnummer → Hovedparsell → Meter → Ansiktsside. I NVDB kan vi filtrere disse skiltene inn i en kartvisning. Slik får vi kart som viser hvor i vegbanen dagens registrerte viltskilt er plassert i vegbanen.



Figur 3: Kartet viser en vegstrekning på Ertvågsøya fra NVDB med visning av de registrerte viltskiltene (egen skjermdump).

Vi kan hente ut liste over alle viltskiltene i et valgt området til Excel fra NVDB. Skjemaet inneholder informasjon om skiltene, både egenskapsdata og vegreferanser. I tabell 1 er et utdrag av et slikt skjema vist.

Tabell 1: Liste over noen av de registrerte viltskiltene i Excel (egen skjermdump).

1	Objektid	Versjonstid	Startdato	Sluttdato	Sist modifisert	Fylkesnavn	Kommuner	Fylke	Kommune	Vegkatego	Status	Vegnummi	Hovedpars	Fra meter	Til meter	Strekningsl	Ansiktsside	Arkivnumn	Belysnr
2	85566390	1	2016-03-27	2018-09-01	2015-11-12 09:55	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	1	21000			0	Med	metreringsretning
3	85566382	1	2016-03-27	2018-09-01	2015-11-12 09:55	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	1	23705			0	Med	metreringsretning
4	85566329	1	2016-03-27	2018-09-01	2015-11-11 11:36	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	1	34529			0	Med	metreringsretning
5	85566326	1	2016-03-27	2018-09-01	2015-11-11 11:36	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	1	36321			0	Med	metreringsretning
6	85774726	1	2016-03-27	2018-09-01	2015-10-30 13:55	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	3	5491			0	Med	metreringsretning
7	85565377	1	2016-03-27	2018-09-01	2015-10-30 13:55	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	3	9201			0	Med	metreringsretning
8	85565352	3	2016-03-27	2018-09-01	2015-10-30 13:55	Sør-Trøndre	Oppdal	16	O	E	V	6	3	12226			0	Med	metreringsretning

I ViaPhoto er hele vegnettet tatt bilder av. Her kan vi «kjøre» gjennom alle veger i landet. Vi bruker informasjon fra Hjorteviltregisteret, NVDB og ViaPhoto som grunnlag for evalueringen av viltskiltplasseringen i regionen.

2.1 Fremgangsmåte:

Fra NVDB er det hentet ut all informasjon som ligger inne om hvert skilt (uttrekk). Dette skjema er overført til Excel og det er lagt til tilleggskolonner hvor ekstra informasjon om hvert skilt basert på opplysninger fra ViaPhoto og Hjorteviltregisteret kan noteres. De nye kolonnene består av informasjon om

- Årsdøgntrafikk (ÅDT): Dette for å vurdere sannsynligheten for en ulykke.
- Underskiltsinformasjon: Alle underskilt skal være av typen 802 «Avstand» og 804 «Utstrekning». Underskiltet 804 «Utstrekning» bør ikke angi strekninger over 2 km uten at det er påminnelse-skilt. I tillegg er underskilt 808.165 «Stor elgfare» tillatt å benytte midlertidig når det er stor fare for elg. Andre versjoner av underskiltet er ikke tillatt (Håndbok N300 Trafikkskilt 2012).
- Sikten i skiltintervallet: Er sikten god er det kanskje ikke nødvendig å skilte til tross for at antall ulykker definerer høy fare for påkjørsel. På samme måte kan dårlig sikt indikere behov for tiltak, som kantklipping eller behov for skilting.
- Parskilt: Dette for å vurdere om bilførere får samme informasjon i begge kjøreretninger.
- Antall påkjørsler mellom 2010–2016 i skiltintervallet: Dette hentes ut fra hjorteviltregisteret.
- Farestrekning: Dersom det bare er en liten del av intervallet hvor påkjørslene skjer, eventuelt at farestrekningen er lengre enn der skiltet står.
- Tidsperiode for fare, dersom påkjørslene skjer i bestemte måneder i løpet av året.
- Anbefalingskolonne hvor det anbefales at skiltet flyttes, fjernes eller får stå.

Vegbildene bruker samme vegreferanser (vegnummer, hovedparsell, meter) som NVDB og det er derfor lett å sammenligne og evaluere om skiltregistreringene stemmer overens med den «reelle plasseringen» eller ikke. I vegbildene ser vi og noterer om skiltene har underskiltsinformasjon som for eksempel hvor lang farestrekningen er. Om to skilt står mot hverandre og danner et fareintervall, registreres dette i den nye parskiltkolonnen. Vi registrerer også om sikten er god, middels eller dårlig. Dårlig sikt er definert som kjøre-strekninger med tett skog nær vegbanen, svingete veger eller andre faktorer som gjør at en viltkrysning kan skje svært overraskende. Middels sikt kan være strekninger med både tett skog nær vegen og åpne sletter samtidig, eller skog ryddet noen meter ut fra vegbanen. God sikt er åpne strekninger som for eksempel jorder, gressletter eller nær havområder.

For å fylle ut de resterende kolonnene bruker vi data fra Hjorteviltregisteret. I NVDB ser vi hvor i vegbanen det er skiltet for hjorteviltfare. Stemmer skiltplasseringene med påkjørslene fra Hjorteviltregisteret? For å svare på dette sammenligner påkjørsler og skiltplassering på kartet. I kartleggingen registreres hvor mange ulykker det er i farestrekningen. Disse registreringene er grunnlaget for hva vi anbefaler å gjøre med skiltplasseringen. Vi skiller mellom ingen fare ved 0 ulykker per kilometer i skiltintervallet, moderat fare ved 1–2 ulykker per kilometer og høy fare ≥ 2 ulykker per kilometer. Skilt blir i anbefalingskolonnen enten anbefalt å bli fjernet, flyttet eller å la de stå hvor de er. I farestrekningkolonnen noteres ned hvor fareintervallet er i hjorteviltregisteret. I hjorteviltregisteret kan vi klikke på hver ulykke å

se når ulykken skjedde. Om det er en tidsperiode i løpet av året de fleste ulykker i samme fareintervall skjer, registreres dette under tidsperiode for fare.

Tilslutt ender vi opp med et excel-skjema med utfyllende informasjon rundt hvert skilt og fareintervall. I tabell 2 ser vi et utsnitt over utfyllende informasjon til noen av skiltene.

Tabell 2: Utdrag fra excelskjema med som viser noen av kolonnene med utfyllende informasjon

ÅDT	Underskilt	Farestrekning	Tidsperiode for fare	Skiltplassering ved veg)	Parskilt (idnummer)	Antall påkjørsler 2010-2016	Anbefalingskolonne
1610				Middels	Nei	1	Skiltet er fjernet, burde slettes fra NVDB
1610			0	God	122213889	0	Skiltet er fjernet. Ingen registrerte påkjørs
1610				Middels	Nei.	2	Skiltet er snudd. Kan fjernes da det er 2 re
1610			Juli-sep	Middels	87073784	3	Skiltet er fjernet. Moderat fare for påkjørs
1610			0	God	122213886	0	Skiltet er fjernet. Ingen registrerte påkjør
1610		1,4km	Juli-sep	Middels	87073786	3	Skiltet er fjernet. Moderat fare for påkjørs
2130	0,1-14 km	1,5 km	Jan-feb	Middels	590525704	6	Skiltet bør stå. Misvisende underskilt

Siden noen av skiltene i vegbanen ikke er registrert i NVDB legger inn vegreferanse og påkjørselsinformasjon for disse skiltene inn i et eget skjema. Vi lager også et skjema for vegstrekninger med hyppige viltdyrpåkjørsler uten skilt. Vi jobber derfor i tre forskjellige skjema gjennom kartleggingen, et for registrerte skilt, et for ikke-registrerte skilt og et for fareområder uten skilt.

3. Resultater:

I vedlegg (exccelfil) xX finnes utfyllende informasjon om alle registrerte skilt i Regionen. Vedlegget inneholder også et skjema om ikke-registrerte skilt, og et skjema om vegstrekninger med høy viltfare uten fareskilt. Videre fremlegges en oppsummering av skiltkartleggingen i regionen.

3.1 Registrerte og ikke-registrerte skilt i NVDB:

Antall skilt i NVDB pr i dag (08.06.2016)		
Møre og Romsdal:	Sør-Trøndelag:	Nord-Trøndelag:
293	175	396
Sum: 864		

Det er registrert 864 skilt i regionen per 08.06.2016. Det er registrert flest skilt i Nord-Trøndelag, færrest i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal imellom

Antall skilt i vegbanen som ikke er registrert i NVDB		
Møre og Romsdal:	Sør-Trøndelag:	Nord-Trøndelag:
20	12	14
Sum: 46		

Ute i vegbanen er det plassert 46 skilt som ikke er registrert i databanken til vegvesenet. Tabellen viser at det er 20 ikke-registrerte skilt i Møre og Romsdal, 12 i Sør-Trøndelag og 14 i Nord-Trøndelag.

Skilt som er fjernet, men registrert i NVDB		
Møre og Romsdal:	Sør-Trøndelag:	Nord-Trøndelag:
10	27	88

Sum: 125

I NVDB er det registrert skilt som ikke finnes i vegbanen. Gjennom kartleggingen observert vi 125 registrerte skilt som ikke finnes. Flesteparten av de fjernede skiltene er i Nord-Trøndelag.

Summer vi dagens registrerte skilt i NVDB sammen med skiltene i vegbanen som ikke er registrert, og trekker fra skiltene som ikke finnes, men som er registrert i NVDB (864+46-125) vil trafikkskilt for viltfare i Region Midt-Norge være **785**.

3.2 Strekninger med lav, moderat eller høy fare for viltpåkjørsler

Antall skilt som kan fjernes		
Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag
116	57	187
Sum: 360		

Tabellen viser viltskilt som står i vegstrekninger med mindre enn tre viltpåkjørsler registrert per kilometer siden 01.01.2010 til i dag. Disse strekningene blir sett på som veier med lav eller moderat fare for viltkollisjoner og er anbefalt at fjernes. Vi ser at det er til sammen 360 skilt i områder uten høy fare viltfare. Dette tilsvarer 41.7% skiltene i vegbanen i dag.

Antall skilt som bør flyttes		
Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag
18	15	10
Sum: 43		

Noen av skiltene som er plassert i vegbanen står i strekninger hvor det er mange registrerte viltulykker utenfor det skiltede området. Disse skiltene er anbefalt å flyttes på, slik de varsler fare hvor det har vært hyppigere ulykker siden 2010. I tabellen ser vi at det er 43 skilt som bør flyttes i regionen.

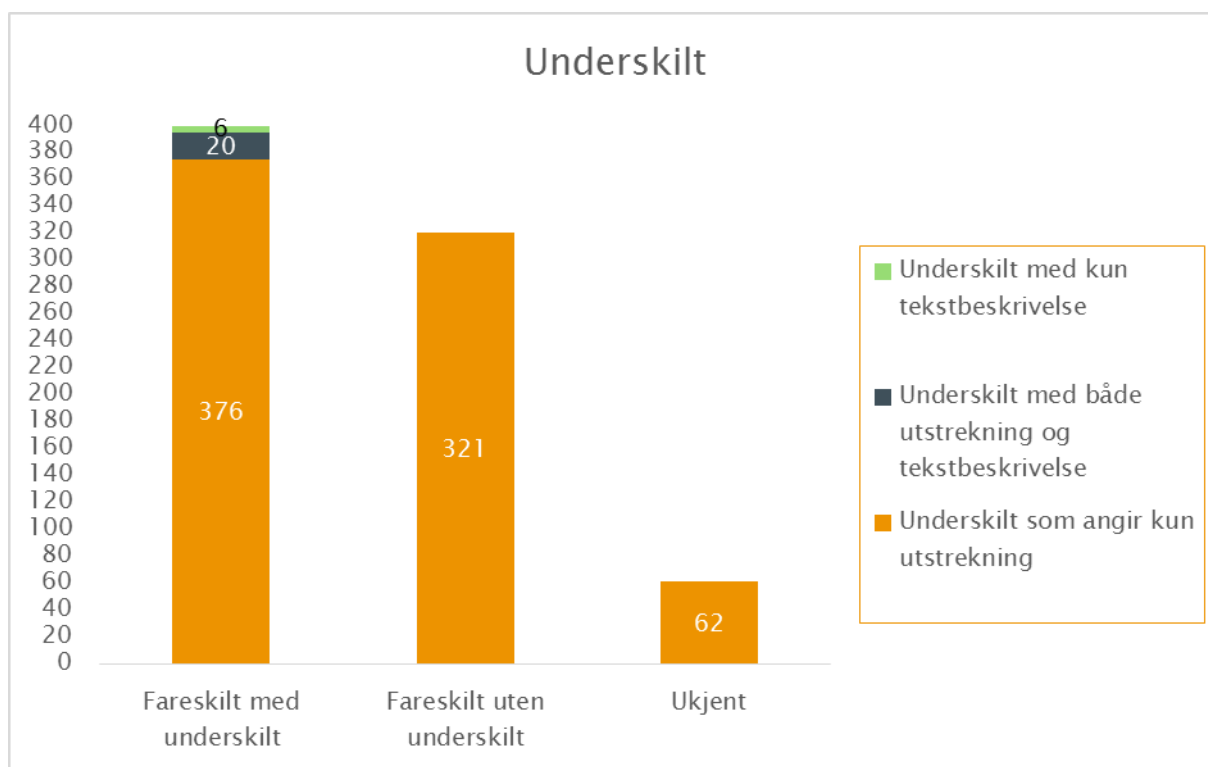
Antall skilt foreslått satt opp		
Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag
83	67	13
Sum: 163		

I dag står det utplassert 785 viltskilt. Av disse står 360 skilt i områder hvor det ikke er registrert flere enn 2 påkjørsler per kilometer. Samtidig er det registrert 163 strekninger med flere enn 2 påkjørsler per kilometer, uten viltfareskilt.

I regionen trengs det 588 (785 registrerte skilt - 360 skilt som kan fjernes + 163 skilt som bør settes opp) viltskilt for å varsle høy viltfare. Samtidig bør 43 av disse flyttes på i vegbanen for å dekke et større påkjørselintervall.

Det ideelle antallet skilt i vegbanen er i underkant av 200 færre enn de som står ute nå.

3.5 Skilt med tilleggsinformasjon under fareskiltet(underskilt):



Figur 4: Figuren viser antall fareskilt med og uten underskilt, og hvilke typer underskilt

I gjennomgangen ble det registrert om skiltene hadde underskilt eller ikke. Tabellen viser at litt over halvparten av skiltene har underskilt med enten utstrekning- eller tekstinformasjon. Noen skilt var det ikke mulig å observere fra ViaPhoto og har er registrert som «Ukjent». Vi kommer tilbake til disse skiltene senere i rapporten.

4. Drøfting:

4.1 Viltskilt

Resultatene viser at det er vesentlige mangler i NVDB angående viltskilt i regionen. Det er funnet 46 skilt i vegbanen som ikke er registrert i NVDB og 125 registrerte skilt som ikke finnes i vegbanen i dag. Av de 785 skiltene som står ute i vegbanen i dag ligger 403 (45,9%) i områder hvor det ikke er flere enn 2 viltpåkjørsler per kilometer siden 01.01.2010 til i dag. Samtidig kan 43 skilt flyttes på i vegbanen for å markere et annet område i den samme strekningen med flere ulykker. Registreringer fra hjorteviltregisteret viser at det bør settes opp 163 nye skilt for å markere viltfare som ikke er markert i dag, men med mange påkjørsler på siden 2010. Dette viser at det er satt opp i underkant av 200 skilt for mye i regionen.

Resultatene viste at det var et stort behov for en ny kartlegging av viltskiltingen i Region Midt. I hovedsak er det for mange skilt satt ut i vegbanen, og dersom bilistene ser mye skilt, men lite vilt, kan det føre til at bilistene tar mindre hensyn til skiltene og mindre hensyn til de områdene som man bør være ekstra oppmerksom på at vilt kan krysse. Ut i fra denne registreringen vil det være behov for at tilnærmet 45,9 % av alle skilt i vegbanen i Region

Midt fjernes, for å sørge for at skiltingen kun står oppført i områder med høy fare for påkjørsel. Samtidig vil innføring av nye skiltintervaller være nødvendig siden vilttrekket har endret seg over tid og det er nye områder som nå inneholder farestrekkinger.

Tilsvarende kartlegging er gjennomført i Region midt sommeren 2016, og basert på de resultatene som foreligger fra begge disse to kartleggingene anbefales det at også de resterende fylkene gjennomfører en slik kartlegging av viltskiltene.

4.2 Underskilt:

I følge N300 Trafikkskilt (Del 2) er det bare bestemte typer underskilt som er tillatt. Disse typene er nevnt under metode for kartleggingen.

Kartleggingen viser at en stor andel av skiltene i vegbanen ikke har underskilt. Underkategorien «Ukjent» kommer av at skiltet er snudd ved gjennomkjøring (90grader) og at det ikke var mulig å se teksten, men det er registrert at skiltet har et underskilt. De 26 underskiltene med tekstbeskrivelse har i denne kartleggingen vist seg å ikke være tilfredsstillende i forhold til retningslinjene i skilthåndboka. Skilthåndboka sier også at

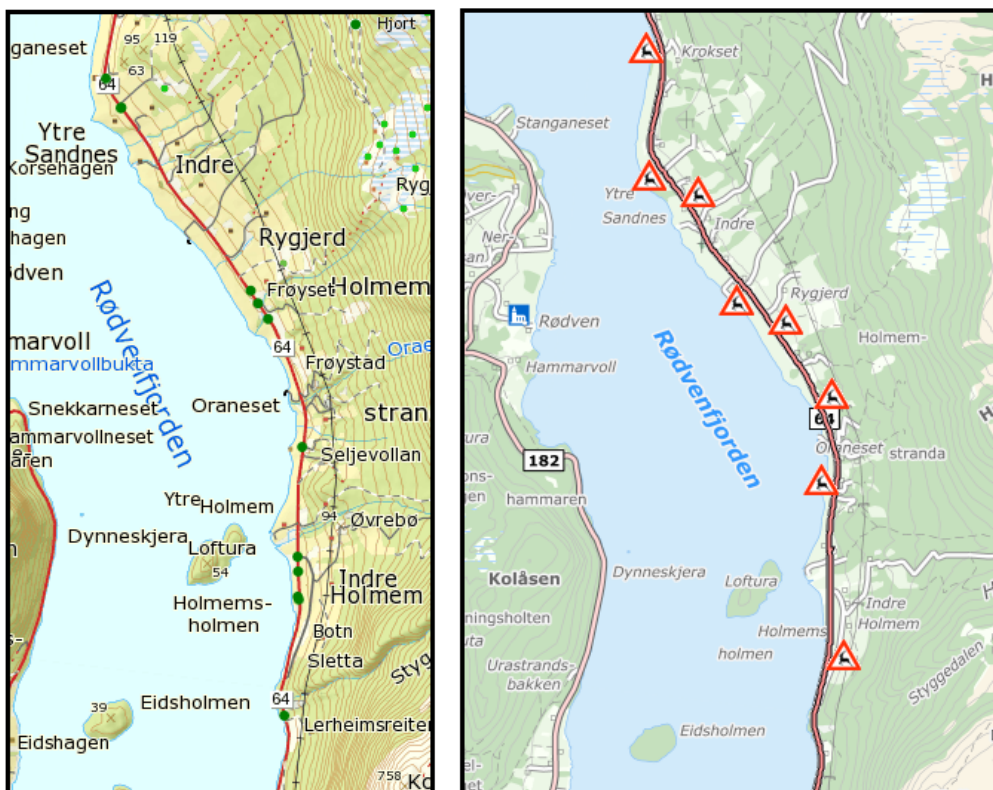
utstrekninginformasjon under skiltet ikke skal overstige 2 kilometer. 37,1% av skiltene med utstrekninginformasjon er markert for fare over 2 kilometer. I figur 5 er et eksempel på et underskilt som markerer fare for villrein 35 kilometer i kjøreretningen. I dette intervallet er det ingen påminnelsekilt. Det er ikke registrert noen påkjørsler med vilt i denne strekningen siden 2010.



Figur 5: Viltskilt i Grong i Nord-Trøndelag (egen skjermdump).

4.3 Kartleggingsarbeidet

Kartleggingen ble gjennomført ved at hver student arbeidet selvstendig. Dette fungerte godt ved at man ikke ble like avhengig av at begge var tilstede samtidig, og det var mulig å dele opp slik at begge jobbet i hvert sitt område. Til tross for at begge studentene hadde 3 dataskjermer hver, ble det mye henting og nedlegging av faner for å orientere seg i dokumentene og innhente data. Siden NVDB og Hjorteviltregisteret ikke bruker de samme referansesystemene måtte vi gjøre øyemål for å se hvor skiltene er plassert i forhold til påkjørslene. Dette i seg selv er tidkrevende og tungvint.



Figur 6: Utsnitt fra hjorteviltregisteret og NVDB

I kartene over ser vi det samme område i hjorteviltregisteret og i NVDB. En av utfordringene var å se hvilke påkjørsler som kom under de ulike skiltede områdene. I en slik situasjon kan det være flere gode måter å løse skiltingen på. Vi valgte og ikke lage faste maler/definisjoner, men å heller bruke «sunn fornuft» i områder hvor det er mange skilt over en kortere strekning. Figur 6 viser et eksempel hvor flere løsninger kan være gode. At vi er to stykker som kartlegger den samme regionen kan gjøre forskjellige beslutninger og anbefalinger.

Hjorteviltregisteret bruker et bakgrunnskart som ikke har mulighet for å angi hp og meterverdi på veistrekingene. Det er derfor nødvendig å lete seg frem etter stedsnavn og kjennepunkter på vegstrekingen for å vite om man registrerer påkjørsler innenfor skiltintervallet. Dette kan på enkelte strekninger være vanskelig å få nøyaktig. En mulighet for å legge hjorteviltregisterets kart over i NVDB hadde vært det mest ideelle for å få dette nøyaktig. De bruker heller ikke samme navngivning og referansepunkter i de 2 forskjellige

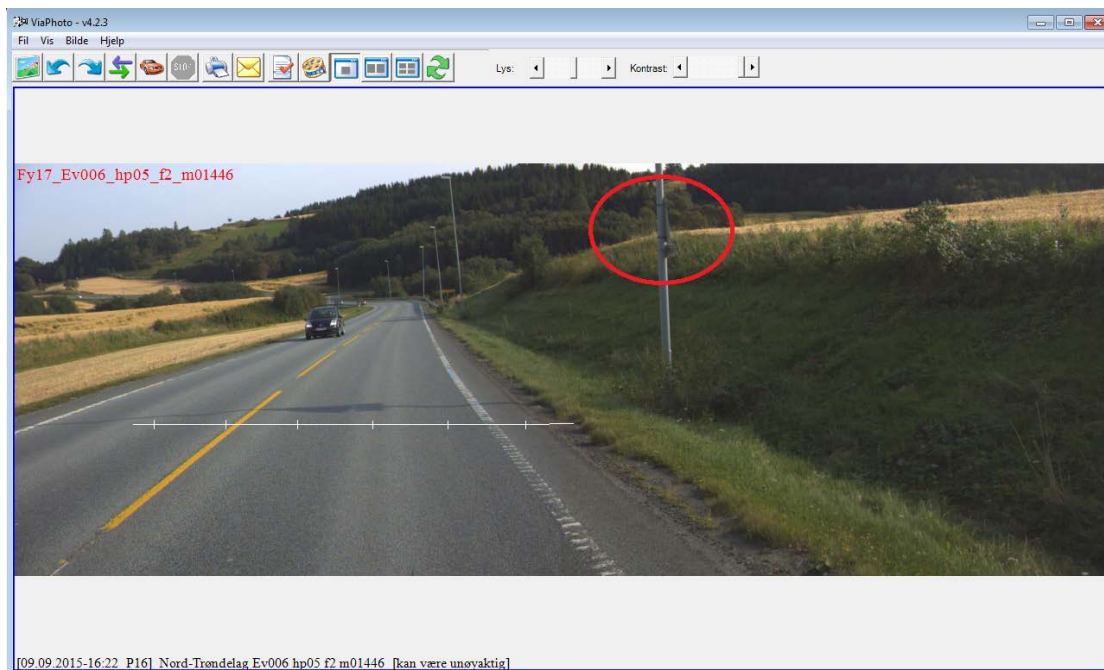
programmene. Dette gjør at mye tid går med til leting. Om både viltdyrpåkjørslene og viltskiltene hadde vært oppgitt i samme kart, ville det blitt spart mye tid.

En del registrerte påkjørsler ligger rett ved vegkant under bolken «Sykdom, skade eller andre årsaker». Det ble diskutert muligheten for å ta med disse fallviltene i registreringen, da det virker lite sannsynlig for et sykt eller skadet dyr å oppsøke fare, noe som den gjør ved å legge seg i vegkant. Men etter å ha vært i kontakt med Christer Moe Roaldsen i NINA, er instruksjonen til kommunene at hvis det med sikkerhet er anslått å være påkjørt så skal det registreres som påkjørt. Dermed ble det gått bort i fra denne antagelsen. Men likevel er det muligheter for at enkelte dyr kan være registrert feil.

Det er ikke mulig å måle strekning i hjorteviltregisteret. Alle mål blir omtrentlige, da det sammenlignes fra NVDB og hjorteviltregisteret.

Kartleggingen ble utført for elg, hjort og villrein. Men rådyr og hjort bruker samme skilting i vegbanen, skilt nr. 146.3 «Hjort». Det kan derfor tenkes at til tross for få påkjørsler av hjort, så er det behov for skiltingen for rådyrenes del.

I vegbanen (spesielt i Nord-Trøndelag) finnes det skilt som er snudd 90 grader. Snudde skilt er vanskelig å se i vegbanen ved gjennomkjøring. Selv om man har hovedparsell og antall meter, kan de være vanskelig å få øye på. Det kan antas at det er skilt som ikke er blitt registrert, eller registrert som «*fjernet fra vegbanen*», men som står i vegbanen. Figur 7 er et eksempel på et av mange tilfeller i Nord-Trøndelag hvorav skilt blir snudd i vegbanen i stedet for å dekkes til når det er lavere fare for påkjørsel. Omtrent 33 % av alle skilt i Nord-Trøndelag var registrert i denne posisjonen ved gjennomkjøring. Dette er ikke i tråd med Skilthåndboken N300, hvor det refereres til at «*Skiltene skal bare benyttes der det er stor fare for vilt på eller ved vegbanen. Tiltak for å redusere faren skal vurderes før skilt tas i bruk. Skiltene skal tas ned i perioder der faren er moderat eller liten.*» En feilkilde kan være at skilt er snudd i vegbanen, og vanskelig å få øye på i ViaPhoto. Dette gjør at skilt som fremdeles står i vegbanen er registrert som fjernet.



Figur 7: Eksempel på skilt som er snudd i Nord-Trøndelag (egen skjermdump)

Snudde skilt virker til å være en form for fjerning av informasjon til bilfører i perioder hvor risikoen er lav. Dermed vil gjennomkjøringen av strekningene i ViaPhoto bare gi et bilde av hvordan det ser ut den aktuelle dagen bildene er tatt, og ikke om de er snudd tilbake senere.

Til tross for at det viser seg at en svært lav andel bilister legger merke til, og tar hensyn, til hjorteviltskiltingen, kan det tenkes at skiltene kan ha hatt en effekt på antall påkjørsler hvor vi ser at antall påkjørsler er lavt. Ved fjerning av disse skiltene kan det tenkes at mange bilister ikke er like forsiktige, og at vi kan få en økning i ulykker i ettertid

Dersom bilister selv skal ringe inn og registrere påkjørsler, er det stor sannsynlighet for at påkjørselen blir feilregistrert langs veien, da det er vanskeligere å være nøyaktig langs veien. Viltnemda bruker en GPS-sender, og dette vil gi en mye mer nøyaktig posisjon enn en telefonsamtale kan formidle. Samtidig kan det være at bilføreren ikke alltid vet forskjell på hjort og rådyr, og at disse artene kan registreres om hverandre.

Det er mest sannsynlig stor underrapportering av påkjørsler, med mindre det blir skade på kjøretøyet og bilføreren er avhengig av å melde inn skaden til forsikringsselskapet. Det kan derfor tenkes at det i enkelte områder vil være mye høyere sannsynlighet for ulykke enn hjorteviltregisteret gjenspeiler.

Svært ofte er en stor andel påkjørsler samlet i vegbanen i områder hvor sikten er god, slik som åpne sletter eller jorder. Så til tross for at «God sikt» skal være et punkt som gjør det mindre nødvendig å skilte, kan det virke som om bilføreren blir mindre oppmerksom når sikten er bedre. Samtidig oppholder ofte dyrene seg på åpne sletter i forbindelse med at det er mye for der.

5. Referanser

Hjorteviltregisteret (2016). *Fallvilt fordelt på måned*. Hentet 03.08.2016 fra:
<http://hjorteviltregistert.no/fallvilt>

Håndbok N300 Trafikkskilt (2012). Håndbok N300 Trafikkskilt, del 2 Fareskilt, markeringsskilt, vikeplikt- og forkjørsskilt. Hentet 10.08.2016 fra:
<http://www.vegvesen.no/fag/Publikasjoner/Handboker>



Statens vegvesen
Region midt
Veg- og transportavdelingen
Postboks 2525 6404 MOLDE
Tlf: (+47 915) 02030
firmapost-midt@vegvesen.no

ISSN: 1893-1162

vegvesen.no

Trygt fram sammen